

Áp thuế giá trị gia tăng 5% với phân bón: Cần dựa trên các cơ sở thực tiễn

15:40 29/10/2024

Sáng 29/10, Quốc hội thảo luận ở hội trường về một số nội dung còn ý kiến khác nhau của dự thảo Luật Thuế giá trị gia tăng (sửa đổi). Việc chuyển phân bón từ diện không chịu thuế sang áp dụng thuế suất 5% vẫn là nội dung nhận được nhiều ý kiến góp ý.

Việc áp thuế GTGT 5% có lợi cho 3 nhà: Nhà nước, doanh nghiệp và nông dân; giảm sự lệ thuộc vào phân bón nhập khẩu (Ảnh minh họa)

Những tác động tích cực

Trước khi triển khai thực hiện Luật Thuế 71/2014/QH13 (Luật số 71), các mặt hàng phân bón, máy móc, thiết bị chuyên dùng phục vụ sản xuất nông nghiệp thuộc đối tượng thuế suất GTGT 5%. Theo đó, hàng hóa, dịch vụ thuộc đối tượng này được khấu trừ thuế GTGT đầu vào. Từ ngày 1/1/2015, Luật số 71 có hiệu lực, các mặt hàng này đã được chuyển thành đối tượng không chịu thuế giá trị gia tăng và không được khấu trừ thuế GTGT đầu vào.

Thực tế thời gian qua cho thấy, quy định đưa mặt hàng phân bón, máy móc, thiết bị chuyên dùng phục vụ sản xuất nông nghiệp thuộc đối tượng không chịu thuế GTGT (Khoản 1 Điều 3 Luật số 71) làm hạn chế sự phát triển và đầu tư cho sản xuất phân bón trong nước, đồng thời không đạt được mục tiêu giảm giá bán mặt hàng phân bón khi xây dựng Luật số 71.

Việc chuyển mặt hàng phân bón sang đối tượng chịu thuế GTGT 5% để các doanh nghiệp sản xuất được kê khai, khấu trừ thuế GTGT đầu vào của hàng hóa, dịch vụ (bao gồm cả hoạt động đầu tư, mua sắm tài sản cố định phục vụ cho hoạt động sản xuất phân bón) là rất cần thiết và phù hợp với Chiến lược phát triển ngành công nghiệp hóa chất Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2040. Việc sửa đổi quy định mặt hàng phân bón áp dụng thuế suất GTGT 5% có một số tác động tích cực.

Đó là, người nông dân mua phân bón sản xuất trong nước với giá thấp hơn: Các nhà sản xuất trong nước được hoàn thuế GTGT đầu vào nên giá thành sản xuất giảm; do đó giá bán giảm. Hơn thế nữa, phân bón nhập khẩu chịu thuế GTGT 5%. Tuy nhiên, sản lượng phân bón nhập khẩu (26,7%) thấp hơn phân bón sản xuất trong nước (73,3%) nên về tổng thể người tiêu dùng vẫn được hưởng lợi nhiều hơn.

Bên cạnh đó, số thuế GTGT đầu vào (phát sinh trong nước và ở khâu nhập khẩu) của doanh nghiệp sản xuất phân bón sẽ được khấu trừ hoặc được hoàn thuế theo quy định của pháp luật thuế GTGT. Doanh nghiệp có thêm nguồn lực để thúc đẩy sản xuất kinh doanh, tăng tích tụ vốn, đầu tư chiều sâu, đổi mới công nghệ để tạo ra sản phẩm phân bón thế hệ mới, chất lượng cao, hạ giá thành sản phẩm, chiếm ưu thế khi cạnh tranh với phân bón nhập khẩu; đảm bảo phát triển nguồn cung phân bón cho nông nghiệp từ sản xuất nội địa, góp phần bảo đảm phát triển nền nông nghiệp bền vững; tăng cường mối quan hệ công nghiệp - nông nghiệp - nông dân và nông thôn. Giá bán trong nước đối với mặt hàng phân bón được hình thành theo cơ chế thị trường; các doanh nghiệp sản xuất, nhập khẩu, kinh doanh mặt hàng này được quyền tự định giá theo tín hiệu thị trường.

Về mặt tác động đến thị trường, sẽ góp phần thúc đẩy ngành sản xuất phân bón trong nước là đầu vào của ngành nông nghiệp, tạo nguồn cung ổn định cho người nông dân, giảm phụ thuộc vào nguồn nhập khẩu, khắc phục việc giá cả không ổn định, cũng như sự biến động giá của phân bón nhập khẩu, góp phần bảo đảm phát triển nền nông nghiệp bền vững hơn.

Đối với ngân sách Nhà nước, sẽ thu được toàn bộ khoản áp dụng thuế GTGT với phân bón nhập khẩu. Khi áp dụng thuế GTGT 5%, hiệu quả sản xuất kinh doanh

của doanh nghiệp trong nước được nâng cao do tăng cơ hội cạnh tranh với hàng nhập khẩu, thúc đẩy sản xuất trong nước. Qua đó, đóng góp cho ngân sách nhà nước từ khoản thu thuế thu nhập doanh nghiệp.

Xây dựng, ban hành một chính sách tốt nhất

Đại biểu Đặng Bích Ngọc (Đoàn Hoà Bình) nêu quan điểm: Nếu chuyển đổi chính sách thuế giá trị gia tăng đối với mặt hàng phân bón từ diện miễn thuế, sang áp dụng thuế suất sẽ có lợi cho cả 3 nhà: Nhà nước, doanh nghiệp và nông dân; giảm sự lệ thuộc vào phân bón nhập khẩu.

Tuy nhiên, nhiều ý kiến đại biểu bày tỏ lo ngại, khi chuyển phân bón sang chịu thuế 5% thì người nông dân sẽ bị ảnh hưởng trực tiếp.

Đại biểu Phạm Thị Kiều (Đoàn Đắk Nông) phân tích, nếu giữ như quy định hiện hành thì doanh nghiệp sản xuất phân bón không được khấu trừ thuế GTGT đầu vào, khoản thuế này được tính vào chi phí sản xuất, làm tăng giá trị sản phẩm từ đó làm giảm tính cạnh tranh so với sản phẩm nhập khẩu. Tuy nhiên, nếu đưa phân bón vào diện chịu thuế GTGT với mức thuế 5% sẽ xử lý được bất cập liên quan đến hoàn thuế GTGT đầu vào của doanh nghiệp nhưng chắc chắn sẽ làm tăng giá bán phân bón. Từ đó, tác động đến sản xuất nông nghiệp, đời sống của người dân.

Tranh luận về vấn đề này, đại biểu Trịnh Xuân An (Đoàn Đồng Nai) cho rằng, khi Chính phủ, Quốc hội bàn một vấn đề liên quan đến người dân, doanh nghiệp, chắc chắn không thể ban hành một chính sách làm ảnh hưởng, gây thiệt hại mà hướng tới việc xây dựng, ban hành một chính sách tốt nhất.

Còn đại biểu Tạ Văn Hạ (Đoàn Quảng Nam) đề nghị phải nghiên cứu kỹ vấn đề này bởi nếu tăng thuế với mặt hàng phân bón thì tác động đến người nông dân và người dùng nông sản. Đại biểu nhắc lại phương án đã đề xuất tại Kỳ họp thứ 7 là đưa mặt hàng phân bón vào diện chịu thuế GTGT nhưng để mức thuế suất 0%. Theo đó, các doanh nghiệp phân bón được khấu trừ đầu vào mà người nông dân cũng không phải chịu thuế GTGT.

Thái Bình